

Afstudeeronderzoek

Groepswerk binnen het ziekenhuis
maatschappelijk werk

Willemijn de Jong
&
Olga Vermeulen

Onderzoeksvorstel (plan van aanpak) in het kader van het afronden van de opleiding Maatschappelijk Werk en Dienstverlening aan de Christelijke Hogeschool te Ede.

Inleiding

In het kader van het afronden van de opleiding Maatschappelijk Werk en Dienstverlening (MWD) aan de Christelijke Hogeschool te Ede (CHE), voeren Willemijn de Jong en Olga Vermeulen hun praktijkonderzoek uit bij de Nederlandse Vereniging van Maatschappelijk Werkers (NVMW).

Voor u ligt het onderzoeksvoorstel dat wij hebben geschreven naar aanleiding van een onderzoeksvraag vanuit de NVMW. De NVMW heeft in 2010 laten onderzoeken of er sprake is van een toename aan groepswork binnen het medisch maatschappelijk werk in Nederlandse ziekenhuizen. De NVMW wil het onderzoek van 2010 een vervolg geven middels een nieuw afstudeeronderzoek waarbij de focus ligt op het concretiseren van de aanbevelingen vanuit het vorige onderzoek. Wij zullen hier in overleg met onze opdrachtgever een eigen richting aan geven.

In hoofdstuk 1 van ons plan van aanpak besteden wij aandacht aan de opdrachtgever van ons onderzoek: de NVMW. Vervolgens wordt in hoofdstuk 2 de aanleiding van het onderzoek beschreven, de daarbij horende onderzoeksvraag, deelvragen en onderzoeksmethoden. Het hoofdstuk wordt afgesloten met een beschrijving van het praktisch uitvoeren van het onderzoek. Tot slot zijn er ter verduidelijking drie bijlagen toegevoegd aan dit plan van aanpak.

Willemijn de Jong
&
Olga Vermeulen

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Inhoudsopgave	3
1. Opdrachtgever NVMW	4
1.1 Functiegroepen	4
2. Onderzoek	5
2.1 Aanleiding en probleemomschrijving	5
2.2 Onderzoeksvraag	6
2.3 Verantwoording werkwijze en onderzoeksmethoden	6
2.4 Begeleiding	7
2.5 Eindproduct en verslaglegging	7
2.6 Risico's en tijdpad	8
Bijlagen	
1 - Samenvatting onderzoek 2010	10
2 - Opleidingseisen	12
3 - Contactgegevens opleidingsinstelling	15

1. Opdrachtgever NVMW

In tijden van bezuiniging is het extra belangrijk om duidelijk te maken waar ons beroep (maatschappelijk werk) voor staat en gaat. Beroepsverenigingen kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan de professionalisering van beroepen. De Nederlandse Vereniging van Maatschappelijk Werkers (NVMW) is hét platform en hét netwerk van ruim vierduizend maatschappelijk werkers. Als beroepsvereniging behartigt de NVMW collectieve belangen van maatschappelijk werkers. De NVMW borgt ook de kwaliteit van ons beroep en maakt kennisoverdracht nodig. Leden houden zich aan de beroepscode en zijn hieraan toetsbaar. Participeren, professionaliseren en profileren, zijn drie kernwoorden waarvoor het NVMW wil staan. De NVMW omschrijft het volgende op hun website (www.nvmw.nl):

‘Met de Nederlandse Vereniging van Maatschappelijk Werkers als spreekbuis praten maatschappelijk werkers actief mee in Den Haag en kunnen ze daar omtrent beleid en besluitvorming hun stem laten horen. Door de gedrevenheid van de NVMW professionaliseert het vakgebied van het maatschappelijk werk zich sneller. Maar bovenal ‘definieert’ de NVMW namens alle maatschappelijk werkers het beroep in het beroepsprofiel en brengt de gemeenschappelijke normen en waarden omtrent goed maatschappelijk werk onder woorden in een eigen beroepscode’.

Participeren, professionaliseren en profileren vraagt inzet van de maatschappelijk werkers. De maatschappelijk werkers zijn voortdurend in ontwikkeling.

1.1 Functiegroepen

De NVMW kent verschillende functiegroepen. Een functiegroep bestaat uit maatschappelijk werkers van een bepaalde werksector. Leden van de functiegroep zijn experts op hun eigen werkerrein. Zij informeren de NVMW over de laatste stand van zaken, onderhouden contacten met verschillende instanties en ontwikkelen diensten en producten, zoals richtlijnen en competentieprofielen.

Met betrekking tot ons onderzoek is met name één functiegroep van belang. Dit is de functiegroep ‘Ziekenhuis Maatschappelijk Werk’. Naast functiegroepen kent de NVMW ook werkgroepen. Een belangrijke werkgroep is ‘Groepsmaatschappelijk Werk’. De NVMW- werkgroep Groepsmaatschappelijk Werk is geen functiegroep, omdat deze groep zich niet specifiek richt op een bepaalde werksector binnen het maatschappelijk werk maar zich richt op de begeleidingsvorm van groepswork.

Het belang van de functiegroep ‘Ziekenhuis Maatschappelijk Werk’ en de werkgroep ‘Groepsmaatschappelijk Werk’ voor ons onderzoek, is dat beide groepen elkaar kunnen ondersteunen in het opzetten of draaiend houden van groepswork.

2. Onderzoek

2.1 Aanleiding en probleemomschrijving

In 2010 is er vanuit de NVMW, middels een afstudeeronderzoek¹, een inventarisatie en behoefteschets gemaakt ten aanzien van groepswork in het medisch maatschappelijk werk. De aanleiding voor het betreffende onderzoek was een signaal dat binnen kwam bij de functiegroep ‘medisch maatschappelijk werk’. Er zou sprake zijn van een toename van groepswork binnen het medisch maatschappelijk werk in Nederlandse ziekenhuizen. De NVMW heeft dit signaal laten onderzoeken zodat ze waar nodig, handvatten en richtlijnen konden bieden om het medisch maatschappelijk werk te optimaliseren en kwalitatief hoog te houden. De NVMW wil het onderzoek van 2010 een vervolg geven middels een nieuw afstudeeronderzoek waarbij de focus ligt op het concretiseren van de aanbevelingen vanuit het vorige onderzoek.

In het onderzoek (Jochemsen, Polderman, Tiel Groenestege & Willemsen, 2010) stonden twee onderzoeksvragen centraal:

1) *“In welke mate wordt er binnen Nederlandse ziekenhuizen groepswork gegeven waar medisch maatschappelijk werkers bij betrokken zijn?” (p.4)*

2) *“Hoe wordt het groepswork momenteel gegeven, van welke methodieken wordt er gebruik gemaakt, en wat zijn de behoeften van medisch maatschappelijk werkers aan scholing en/of deskundigheidsbevordering rondom het geven van groepswork?” (p.4)*

Probleemomschrijving

Uit het onderzoek is gebleken dat het groepsmaatschappelijk werk in opkomst is binnen het medisch maatschappelijk werk. Er wordt door patiënten en maatschappelijk werkers een meerwaarde gezien in het lotgenotencontact en de efficiëntie van groepswork. Daarnaast ligt er een behoefte bij maatschappelijk werkers om van informatie voorzien te worden als het gaat om het opstarten, optimaliseren, verbeteren of uitbreiden van het groepmaatschappelijk werk. Een citaat vanuit het onderzoek (Jochemsen, et al., 2010):

“De belangrijkste aanbeveling vanuit het onderzoek is gebaseerd op het signaal dat medisch maatschappelijk werkers aangeven behoefte te hebben aan informatie(uitwisseling) en/of bijscholing rondom groepswork. De NVMW voorziet daarin, maar gebleken is dat de medisch maatschappelijk werkers daar niet goed van op de hoogte zijn.” (p.4)

De behoefte die naar voren is gekomen, is volgens het onderzoek te wijten aan het feit dat aanbod en vraag elkaar niet kunnen vinden. De NVMW heeft een aanbod in huis in de vorm van een informatieplatform (middels de site: www.groepsmaatschappelijkwerk.nl), en het aanbieden van (korte) trainingen. Deze trainingdagen zijn te vinden op de site van het NVMW of in het vakblad ‘Maatwerk’. Op de site zouden organisatorische voorwaarden, dynamische aspecten op gebied van groepswork en draaiboeken voor het draaien van groepswork te vinden zijn.

Er wordt aangenomen op basis van de websites www.nvmw.nl en www.groepsmaatschappelijkwerk.nl dat het huidige aanbod vanuit de NVMW voldoende is (Jochemsen, et al., 2010, pagina 54). Daarom wordt er aanbevolen om in te zetten op de aansluiting tussen de vraag en het aanbod.

Nadat we een kritische blik op de site geworpen hebben, valt ons op dat de site niet zo compleet is als zij voorgesteld wordt in het onderzoek (Jochemsen, et al., 2010). De draaiboeken met programma’s en methodieken van de groepen, specifiek voor het medisch maatschappelijk werk, zijn niet te vinden op de site.. De informatie en methodes die gedeeld zijn op de site, zijn niet toegespitst op de groepen. Kortom, er lijkt geen winst te halen voor een medisch maatschappelijk werker om deze site te bezoeken.

De site promoten onder de maatschappelijk werkers is ons inziens een stap te ver. Je moet immers wel iets te bieden hebben om het te kunnen verkopen. Daarnaast is de behoefte onder de maatschappelijk werkers waarover gesproken wordt in het onderzoek ons niet duidelijk. Wat missen zij precies aan informatie en kan in deze vraag voorzien worden met de site? Wanneer zou de site voor hen wel nuttig en bruikbaar zijn?

Het lijkt ons daarom noodzakelijk om te onderzoeken welke vragen er leven onder medisch maatschappelijk werkers met betrekking tot groepswork. Wat is voor hun noodzakelijk om groepswork in het ziekenhuis te optimaliseren? Kunnen deze vragen ‘opgevangen’ worden de bestaande website voor het groepsmaatschappelijk werk of is het een vraag van andere aard? Wat moet er mogelijk ontwikkeld worden om de medisch

---

¹ Zie bijlage 1 ‘samenvatting onderzoek 2010’, (Jochemsen, et al., 2010)

maatschappelijk werkers tegemoet te komen in hun vragen? Deze en anderen vragen worden hieronder samengevat in een kernachtige vraagstelling en de daarbij horende deelvragen.

In de uitkomst van dit onderzoek zullen we de behoeftes van de medisch maatschappelijk werkers omzetten in concrete en praktische aanbevelingen voor de NVMW. Dit kan bijvoorbeeld uitlopen in aanbevelingen voor de website, maar dat moet het onderzoek eerst uitwijzen.

2.2 Onderzoeksvraag

“Wat is er nodig om de vraag van medisch maatschappelijk werkers en het aanbod van de NVMW met betrekking tot het medisch maatschappelijk groepswerk beter op elkaar af te stemmen?”

Deelvragen

1. Wat is het huidige aanbod van de NVMW met betrekking tot het groepswerk in het medisch maatschappelijk werk en hoe wordt het overgebracht?
2. Hoe wordt dit huidige aanbod gewaardeerd door de medisch maatschappelijk werkers en welke behoefte wordt niet of onvoldoende vervuld?
3. Op welke punten kan de NVMW het presenteren van haar aanbod verbeteren?

Onderzoeksdoelstelling

Het doel van dit onderzoek is om inzicht te krijgen in de behoefte van de medisch maatschappelijk werkers met betrekking tot het groepswerk. De waardering van het huidige aanbod van de NVMW zal onder de medisch maatschappelijk werkers geïnventariseerd worden. Op basis daarvan worden er aanbevelingen gedaan aan de NVMW, om haar aanbod beter te presenteren.

2.3 Verantwoording werkwijze en onderzoeksmethoden

Dit onderzoek is een kwalitatief onderzoek (Baarda et al.,2009). Dit betekent dat we ons onderzoek richten op inhoud en verdieping in plaats van metingen.

Eenzijds raadplegen we geschreven bronnen tijdens ons onderzoek om het aanbod van de NVMW ten aanzien van het groepswerk in het medisch maatschappelijk werk in kaart te brengen. Het gaat dan om de inhoud van de site (www.groepsmaatschappelijkwerk.nl), de documenten van de aangeboden trainingen en symposia. Daarnaast onderzoeken we of er protocollen en/of afspraken zijn gemaakt over het presenteren van dit aanbod. We krijgen hierdoor zicht op de inzet van de NVMW om haar aanbod te presenteren. Dit doel noemen we het document onderzoek.

Daarnaast is het belangrijk om te weten of de inzet van de NVMW haar doel bereikt. Hiervoor is het belangrijk om onderzoek te doen bij de beroepsgroep, de medisch maatschappelijk werkers. Dit onderzoek splitsen we in twee delen op: de presentatie van het aanbod en de inhoud hiervan. Voor het eerste deel nemen we een enquête af die gericht is op de vraag in hoeverre het aanbod bekend is bij onder de medisch maatschappelijk werkers. Voor het tweede deel nemen we een aantal interviews af met de medisch maatschappelijk werkers die bekend zijn met de site, trainingen of symposia. Op deze manier meten we hoe het huidige aanbod gewaardeerd wordt of wat hier mogelijk in gemist wordt.

Samengevat:

Dataverzamelmethode 1: Document onderzoek

Dataverzamelmethode 2: Enquête

Dataverzamelmethode 3: Interview

Dataverzamelmethode 1: Documentenonderzoek

Doormiddel van een documentonderzoek willen we deelvraag 1 “*Wat is het huidige aanbod van de NVMW met betrekking tot het groepswerk in het medisch maatschappelijk werk en hoe wordt het overgebracht?*” onderzoeken. In dit onderzoek onderzoeken we alle vormen van informatieverschaffing met betrekking tot het groepswerk binnen het medisch maatschappelijk werk. Daarnaast kijken we welke afspraken er liggen over de presentatie hiervan. Het is de bedoeling om zicht te krijgen op het gehele aanbod en hoe de NVMW de presentatie hiervan voor zich ziet.

Onderzoeksinstrument en data-analyse

Dit onderzoek zal bij de NVMW zelf uitgevoerd worden. Alle vormen van informatieverschaffing komen allereerst inhoudelijk aan bod. Iedere informatievorm zal een aparte topic vormen die leidend zijn voor de rest van het onderzoek. Voorbeelden hiervan zijn de site, trainingen en symposia. Daarnaast kijken we naar de presentatievorm. Wat doet de NVMW er nu al aan om dit onder de aandacht te brengen? Wie houdt de informatie up-to-date?

Dataverzamelmethode 2: Enquête

Deelvraag 2: *Hoe wordt dit huidige aanbod gewaardeerd door de medisch maatschappelijk werkers en welke behoefte wordt niet of onvoldoende vervuld?* wordt in twee gedeeltes opgesplitst. Allereerst wordt een algemene enquête uitgezet onder de medisch maatschappelijk werkers van diverse ziekenhuizen. Deze ziekenhuizen kiezen we willekeurig omdat het bereik van de NVMW landelijk is. Het doel van deze enquête is om in kaart te brengen hoe bekend het aanbod van de NVMW is bij de medisch maatschappelijk werkers. Daarnaast inventariseren we de waardering van het huidige aanbod. Welke zaken worden er gewaardeerd, en wat wordt er gemist?

Onderzoeksinstrument en data-analyse

De vragen voor de enquête hangen af van de uitkomst van het documentonderzoek. De vragen worden gestructureerd aan de hand van de topics die bij deelvraag 1 gevormd zullen worden. De enquête zal met behulp van thesistools uitgezet worden.

Dataverzamelmethode 3: Interview

Om de specifieke behoefte in kaart te brengen nemen we een aantal interviews af. Hier kiezen we een aantal mensen voor uit die goed bekend zijn met één of meerdere vormen van het aanbod van de NVMW. Dit doen we omdat zij goede en kritische feedback kunnen geven.

Onderzoeksinstrument en data-analyse

We hanteren een open interview. We kiezen voor een halfgestructureerd interview. De topics van het documentonderzoek zullen hiervoor leidend zijn. De interviews worden uitgewerkt in woord en aan de hand daarvan zullen we een conclusie en aanbeveling schrijven.

2.4 Begeleiding

Vanuit de NVMW worden Willemijn de Jong en Olga Vermeulen begeleid door Jan Jaap Karsten (werkzaam bij Sein, Zwolle) en Colin van der Heijden (werkzaam bij het UMC Radboud, Nijmegen). Zowel Jan Jaap Karsten als Colin van der Heijden zijn lid van de NVMW en werkzaam als vrijwilligers bij de functiegroepen van de NVMW. Jan Jaap Karsten zal ons begeleiden tijdens het onderzoeksproces, zowel inhoudelijk als procesmatig. Colin van der Heijden zal op de achtergrond het onderzoek volgen. Vanuit onze opleiding hebben we ook een coach toegewezen gekregen, dit is Adriana de Ridder. Zij zal ons tijdens het onderzoek vanuit de opleiding coachen. Adriana de Ridder zal aanwezig zijn bij de eindpresentatie van ons onderzoek. Het is wenselijk dat onze begeleiders vanuit de NVMW ook aanwezig zijn bij deze eindpresentatie zodat ze gezamenlijk een gekwalificeerde beoordeling uitbrengen aan de afstudeerbegeleider van de Christelijke Hogeschool Ede.

2.5 Eindproduct en verslaglegging

Het eindproduct wordt vormgegeven door middel van het schrijven van aanbevelingen aan de hand van de beschreven conclusies. Het doel van dit onderzoek is inzicht te krijgen in de behoefte van de medisch maatschappelijk werkers met betrekking tot het groepswerk. De waardering van het huidige aanbod van de NVMW zal onder de medisch maatschappelijk werkers geïnventariseerd worden. Op basis daarvan worden er aanbevelingen gedaan aan de NVMW, om haar aanbod beter te presenteren.

Van het onderzoeksproces wordt een logboek bijgehouden. Dit logboek zal worden ingeleverd bij de afstudeerbegeleider die dit logboek beoordeelt.

2.6 Risico's en tijdspad

Tijdens ons onderzoek kunnen zich meerdere gebeurtenissen voordoen waardoor ons onderzoek vertraging oploopt. We denken dan concreet aan het mogelijk ziek worden van één van ons, het niet terug krijgen van de uitgezette enquêtes en vertraging bij het afnemen van interviews. Door deze gebeurtenissen is het mogelijk dat het gestelde tijdspad niet haalbaar blijkt te zijn. Om het risico van vertraging te verminderen is het opstellen van een duidelijk en haalbaar tijdspad noodzakelijk. De mogelijke risico's staan in het tijdspad beschreven en de manier waarop vertraging voorkomen kan worden ook.

Wat	Wanneer	Wie	Hoe
Plan van aanpak definitief	Week 5	Afstudeercoach, Willemijn en Olga	Inleveren bij Jaap de Jong
Startgesprek	Week 6	Adriana de Ridder, Jan Jaap Karsten, Willemijn en Olga	Plaats, datum en tijdstip afspreken
Documentonderzoek	Week 6	Willemijn en Olga, in overleg met Jan Jaap Karsten	de inhoud van de site, de documenten van de aangeboden trainingen en symposia, analyseren.
Enquête opzetten en begeleidende brief	Week 7	Willemijn en Olga	Enquête gericht op, in hoeverre het aanbod bekend is bij de mmw'ers
Algemeen gesprek voeren met mmw'er om kennis te krijgen van de doelgroep	Week 8	Willemijn en Olga	We willen een algemeen gesprek voeren met een mmw'er om zicht te krijgen op het werk en de doelgroep. We hebben hier al een contactpersoon voor gevonden.
Afronden documentonderzoek en versturen enquêtes	Week 9	Jan Jaap Karsten, Willemijn en Olga	Gedeelte documentonderzoek beschrijven, en enquêtes versturen in overleg met Jan Jaap Karsten. In de begeleidende brief van de enquête moeten we een datum schrijven waarop we de enquêtes terug willen hebben (week 12).
Verwerken enquêtes die teruggekomen zijn, concluderen wie zich beschikbaar stellen voor een interview	Week 12	Willemijn en Olga	Zie dataverzamelingmethoden
Interviews maken	Week 13	Willemijn en Olga	In overleg met Jan Jaap Karsten
Interviews houden	Week 14, 15	Willemijn en Olga	Strakke planning maken met het afnemen van interviews.
Interviews verwerken	Week 16	Willemijn en Olga	Zie dataverzamelingmethoden
Conclusies trekken	Week 17	Willemijn en Olga	Naar aanleiding van documentonderzoek, enquêtes en interviews
Aanbeveling schrijven	Week 18	Willemijn en Olga	
Onderzoek afronden	Week 20	Willemijn en Olga	
Inleveren afstudeeronderzoek	Week 21, 21 mei	Willemijn en Olga	Bij Adriana de Ridder en Jan Jaap Karsten
Presentatie afstudeeronderzoek	Week 23/24	Willemijn en Olga, coach Adriana de Ridder en begeleider Jan Jaap Karsten	Plaats, datum, tijdstip afspreken

Bijlage 1

Samenvatting onderzoek 2010

Samenvatting

Dit onderzoek is opgebouwd uit twee, gelijktijdig uitgevoerde onderzoeksdelen. Het ene deel heeft als doel om inzichtelijk te krijgen hoe de huidige situatie van groepswork, waar medisch maatschappelijk werkers bij betrokken zijn, er in Nederlandse ziekenhuizen uitziet. Het tweede deel onderzoekt de behoeften van medisch maatschappelijk werkers met betrekking tot groepswork.

De volgende onderzoeksvragen geven hier richting aan:

1) *'In welke mate wordt er binnen Nederlandse ziekenhuizen groepswork gegeven waar medisch maatschappelijk werkers bij betrokken zijn?'*

2) *'Hoe wordt het groepswork momenteel gegeven, van welke methodieken wordt er gebruik gemaakt, en wat zijn de behoeften van medisch maatschappelijk werkers aan scholing en/of deskundigheidsbevordering rondom het geven van groepswork?'*

Om antwoord te kunnen geven op deze vragen is gebruik gemaakt van kennis uit zowel literatuur als de praktijk. De eerste vraag is beantwoord door middel van een landelijk uitgezette online vragenlijst (kwantitatief onderzoek), de tweede vraag door middel van een achttal diepte-interviews met medisch maatschappelijk werkers (kwalitatief onderzoek).

Beantwoording onderzoeksvragen

Uit de gegevens van dit onderzoek blijkt dat in 85% van de ziekenhuizen, waar de respondenten werkzaam zijn, groepswork plaatsvindt waar het medisch maatschappelijk werk bij betrokken is.

De wijze waarop groepswork gegeven wordt, varieert van ziekenhuis tot ziekenhuis en zelfs van afdeling tot afdeling. Hier is geen vast patroon in vast te stellen. Gemiddeld worden er vijf groepen per ziekenhuis gegeven. Het aanbod bestaat uit verschillende soorten groepen, zowel wat betreft inhoud als frequentie van de bijeenkomsten. De cardiologieafdeling wordt het meest genoemd als specialisme waar groepswork plaatsvindt. De methodieken die binnen het groepswork gehanteerd worden, hangen af van de groep en de medisch maatschappelijk werker die de groep begeleidt. De methodieken variëren van lichamelijke oefeningen tot systeemgericht werken, cognitieve gedragstherapie, psycho-educatie en methodieken van rouw- en verliesverwerking. Er wordt over het geheel genomen op eclectisch integratieve wijze gewerkt, dus er is ook hier geen sprake van een vaste handelwijze of gebruik van een bepaalde methodiek.

Het onderzoek toont aan dat er behoefte is aan een verdere ontwikkeling van de volgende vaardigheden binnen het medisch maatschappelijk werk:

1) Organisatorische voorwaarden: Hoe kan men het beste een groep samenstellen/organiseren.

2) Groepsdynamica: Wat kan er binnen een groep allemaal gebeuren en hoe gaat men hiermee om.

Daarnaast is er een duidelijke behoefte aan bijscholing en/of informatie-uitwisseling tussen collega's en andere ziekenhuizen in Nederland.

Korte omschrijving van de aanbevelingen en de implementatie

Omdat dit onderzoek niet zozeer gericht was op het oplossen van een concreet 'probleem', maar het accent lag op 'inventarisatie' zijn er op meerdere gebieden opvallendheden naar voren gekomen. Op basis van de onderzoeksresultaten zijn op verschillende gebieden aanbevelingen geformuleerd. Op verzoek van de opdrachtgever zijn deze niet alleen gericht op welke bijdrage de Nederlandse Vereniging van Maatschappelijk Werkers zou kunnen leveren, maar tevens op wat de medisch maatschappelijk werkers en de opleiding Maatschappelijk Werk en Dienstverlening zou kunnen betekenen.

De belangrijkste aanbeveling is gebaseerd op het signaal dat medisch maatschappelijk werkers aangeven behoefte te hebben aan informatie(uitwisseling) en/of bijscholing rondom groepswork. De beroepsvereniging voorziet daarin, maar gebleken is dat de medisch maatschappelijk werkers daar niet goed van op de hoogte zijn. Daarom wordt geadviseerd dat zowel de beroepsvereniging als de medisch maatschappelijk werkers hierin actie ondernemen. Daarnaast zal de Nederlandse Vereniging van Maatschappelijk Werkers het aanbod actief onder de aandacht moeten brengen bij de leden en niet-leden.

In het implementatieplan wordt uitgewerkt hoe zij dit zouden kunnen doen. Bijvoorbeeld door de functiegroepen 'Medisch Maatschappelijk werk' en 'Groepsmaatschappelijk werk' samen een actieplan te laten ontwikkelen met als doel het bestaande aanbod met betrekking tot groepswork beter onder de aandacht van mmw-ers te brengen. We beschrijven de huidige 'veranderingsfase' en de wijze waarop de Nederlandse

Vereniging van Maatschappelijk Werkers daarop in kan spelen, en we benoemen wat de medisch maatschappelijk werkers daarin zouden kunnen doen. Tenslotte benadrukken we ook de eigen verantwoordelijkheid die de medisch maatschappelijk werker heeft om zichzelf in de gewenste informatie te voorzien.

Andere aanbevelingen zijn gericht op de financiële aspecten rondom groepswork, waarvan bleek dat medisch maatschappelijk werkers in beperkte mate op de hoogte zijn, het ontwikkelen van een specialisatie 'Groepswork' aan de opleiding maatschappelijk werk en een advies aan medisch maatschappelijk werkers om een behoeftepeiling naar groepswork onder patiënten uit te voeren.

Bijlage 2

Opleidingseisen

Toelichting: de informatie is afkomstig uit onze afstudeernota die we bij een eerste kennismaking kunnen overhandigen.

6.2.1 Begrenzing van de begeleiding

De begeleiding door de afstudeerbegeleider omvat in principe een startgesprek en 4 begeleidingsgesprekken. Deze kunnen worden gepland (indien van toepassing) tot aan de zomervakantie. Vanaf het daaropvolgende cursusjaar vervalt dit recht. De begeleiding is dus gebonden aan een cursusjaar. Houd hier rekening mee in de planning.

6.3 De opdrachtgever en werkveldbegeleider

De opdrachtgever is degene voor wie de onderzoeksopdracht wordt uitgevoerd. Hij of zij heeft ingestemd met het Plan van Aanpak. De opdrachtgever kan zelf de begeleiding van de studenten op zich nemen, of dit overlaten aan een werkveldbegeleider. Veelal is de werkveldbegeleider een staffunctionaris met specifieke kennis van de instelling en is hij of zij bekend met de probleemstelling van het project. De opdrachtgever en/of werkveldbegeleider is (eind-)verantwoordelijk voor de volgende zaken:

- Het bieden van voldoende medewerking in begeleidingstijd, werkruimte, overlegmomenten en faciliteiten voor het realiseren van de doelen (zoals verwoord in het Plan van Aanpak);
- Het inhoudelijk en procesmatig coachen van de student binnen de organisatie;
- Het bieden van ondersteuning bij het wegwijs worden in en ruimte vragen binnen de organisatie;
- Het aanwezig zijn bij de presentatie van de student als afronding van het afstuderen;
- Het uitbrengen van een gekwalificeerde beoordeling aan de afstudeerbegeleider.

6.4 De medebeoordelaar

De medebeoordelaar is een andere docent (van de CHE) dan de docent die als afstudeerbegeleider optreedt. De medebeoordelaar is verantwoordelijk voor de volgende zaken:

- Het beoordelen van het onderzoeksproduct;
- Het raadplegen van het logboek van het onderzoeksproces, voor zover dat nodig is voor beoordeling van het onderzoeksproduct.

6.5 De afstudeercoördinator

De afstudeercoördinator van de opleiding MWD is verantwoordelijk voor de volgende zaken:

- Actueel houden van de afstudeernota (suggesties voor kritische kanttekeningen ter verbetering zijn welkom);
- Bijhouden van de onderzoeksbank (gedelegeerd naar het Academiebureau, te weten Johan van de Hoef);
- Achterwacht ingeval van knelsituaties binnen het begeleidingsproces die de competentie of verantwoordelijkheid van de afstudeerbegeleider overstijgen.

De beoordeling omvat het onderzoeksproduct en het onderzoeksproces. Bij de beoordeling worden de in hoofdstuk 4 gestelde eisen gehanteerd. In dit hoofdstuk gaan we specifiek in op de wijze van beoordeling.

7.1 Het onderzoeksproduct

Het onderzoeksproduct omvat het onderzoeksresultaat en de oplevering daarvan (presentatie). De eisen die hieraan gesteld worden zijn afhankelijk van de afspraken die hierover met opdrachtgever en hogeschool zijn gemaakt in het Plan van Aanpak. In alle gevallen worden de minimumeisen gehanteerd zoals die in hoofdstuk 4 zijn beschreven. In bijlage 6 worden de vijf criteria omschreven die bij de beoordeling worden gehanteerd:

- Verantwoording van het onderzoek
- Bijdrage aan het beroep
- Conclusies en aanbevelingen
- Vormgeving
- Overdracht aan de opdrachtgever

Bij elk van deze criteria is in bijlage 6 ter indicatie aangegeven waar bij de beoordeling aan kan worden gedacht. Het onderzoeksproduct wordt door opdrachtgever, afstudeerbegeleider en medebeoordelaar beoordeeld. Zij beoordelen echter alleen de criteria waarover zij zich uit mogen spreken (zie bijlage 6).

7.2 Het onderzoeksproces

Het onderzoeksproces wordt beoordeeld aan de hand van de kwaliteit van de volgende onderdelen:

- Het bijgehouden logboek van het onderzoeksproces;

- De samenwerking met elkaar en met de afstudeerbegeleider;
- De afsluitende reflectie op het onderzoeksproces.

De criteria voor de beoordeling van het onderzoeksproces zijn:

1. is de student in staat om als coördinator op te treden in een overzichtelijk project?
2. kan de student meewerken in een multidisciplinaire en/of internationale omgeving?
3. ontwikkelt en bezit de student leervaardigheden om een project succesvol af te ronden; is hij hierin betrouwbaar en creatief?
4. neemt de student voldoende initiatief, ook als zich problemen voordoen?
5. is de student in staat evt. strubbelingen in de samenwerking met de medestudent constructief aan te pakken?
6. kan de student het leerrendement verwoorden ten aanzien van de gekozen verdiepingsminor?
7. heeft de student zelfinzicht en beschikt de student over reflectievaardigheden?

Het logboek omvat de wekelijkse voortgangsverslagen en een afsluitende evaluatie en reflectie. De eisen die hieraan worden gesteld, staan vermeld in paragraaf 4.1. Het logboek wordt door de afstudeerbegeleider beoordeeld en door de medebeoordelaar geraadpleegd voor zover dat nodig is voor de beoordeling van het onderzoeksproduct. De eisen die aan de afsluitende reflectie worden gesteld, staan eveneens verwoord in paragraaf 4.1.

7.3 Het beoordelingsproces

Tegen het einde van de uitvoering van het onderzoek leggen de studenten een conceptversie van het onderzoeksproduct ter beoordeling voor aan de afstudeerbegeleider. Deze beoordeelt het concept op de eerste drie criteria (verantwoording van het onderzoek, bijdrage aan het beroep, conclusies en aanbevelingen). Als dit voldoende wordt beoordeeld, kunnen de studenten zich gaan richten op de definitieve versie, de voorbereiding van de presentatie en de oplevering van het onderzoeksproduct.

Als de studenten de definitieve versie van hun onderzoeksproduct en logboek hebben ingeleverd, worden deze beoordeeld door de opdrachtgever, de afstudeerbegeleider en de medebeoordelaar. Zij hanteren daarbij de criteria zoals vermeld in bijlage 6: „Criteria beoordeling afstudeeropdracht“. Zij beperken hun oordeel tot de (aangegeven) criteria waarover zij zich kunnen uitspreken. De medebeoordelaar deelt zijn beoordeling voorafgaand aan de presentatie mee aan de afstudeerbegeleider. De afstudeerbegeleider maakt aan de student bekend of het onderzoeksproduct met en voldoende of onvoldoende is beoordeeld. Pas wanneer het onderzoeksproduct en het onderzoeksproces zijn beoordeeld met een voldoende (6.0 of hoger), kan er de presentatie van het onderzoek plaatsvinden. Bij een onvoldoende zal eerst een reparatie uitgevoerd moeten worden en de nieuwe versie van het product met een voldoende beoordeeld moeten zijn, alvorens de presentatie van het onderzoek kan plaatsvinden. Dit betekent dat de student dan pas in de tweede ronde zijn product kan inleveren en dus ook later afstudeert.

Er vindt voorafgaand aan de feitelijke presentatie, eventueel telefonisch, een voorgesprek tussen de opdrachtgever en de afstudeerbegeleider. Hierin wisselen zij van gedachten over de al beoordeelde onderdelen. Na de presentatie en de vragenronde vindt er een evaluatiegesprek (van ongeveer 10 minuten) plaats tussen opdrachtgever en afstudeerbegeleider. De nog te beoordelen onderdelen worden in dit gesprek definitief beoordeeld. De afstudeerbegeleider zorgt voor een juiste afronding van de gegevens en verwerkt deze tot een eindbeoordeling.

7.4 Weging van de verschillende beoordelingen

De beoordeling van het afstudeerproject bestaat uit twee onderdelen: het onderzoeksproduct en -proces.

De beoordeling hiervan gebeurt door de opdrachtgever, de afstudeerbegeleider en de medebeoordelaar: De beoordeling van: Onderzoeksproduct	Gebeurt door: Opdrachtgever, Medebeoordelaar Afstudeerbegeleider (de beoordeling is het gemiddelde van hun cijfers)	En weegt als volgt mee: 75% van de eindbeoordeling
Onderzoeksproces	Afstudeerbegeleider	25% van de eindbeoordeling

- De werkveldbegeleider is een ervaren medewerker met minimaal HBO werk- en denkniveau.
- De organisatie biedt voldoende medewerking in begeleidingstijd (tenminste 20 klokuren), ruimte en overlegmomenten voor het realiseren van de doelen.

Bijlage 3
Contactgegevens opleidingsinstelling

1.1 Contactgegevens student

E-mailadres: wdjong@student.che.nl

Telefoonnummer: 06 – 36 1570 02

Postadres: W. de Jong

Fransesteeg 14

6718 TX Ede

E-mailadres: olga.vermeulen@gmail.com

Telefoonnummer: 06 – 42 81 94 70

Postadres: O.T Vermeulen

M.den.outerstraat. 40

3065 HB Rotterdam

1.2 Contactgegevens opleidingsinstelling

Naam contactpersoon: Jaap de Jong (afstudeercoach)

E-mailde contactpersoon: jdjong2@che.nl

Telefoonnummer: 030 - 2870867